

ANVÄNDARVILLKOR FÖR SAVR AB

SAVR AB ("SAVR"), org. nr 559084-1093, är ett svenskt värdepappersbolag och försäkringsförmedlare som står under tillsyn av Finansinspektionen. SAVR tillhandahåller investeringstjänster via sin hemsida och mobilapplikation (gemensamt benämnda "Plattformen"). Dessa allmänna villkor ("Användarvillkoren") gäller mellan SAVR och dig som användare av Plattformen ("användaren", "du"). Som "kund" klassificeras sådan användare som efter öppnande av användarkonto även har öppnat ett konto för handel med finansiella instrument. Genom att använda Plattformen godkänner du dessa Användarvillkor. Om Användarvillkoren skulle vara oförenliga med villkoren för någon tjänst eller produkt, har villkoren för produkten eller tjänsten företräde framför Användarvillkoren.

1. Om SAVR

1.1 SAVR:s tillstånd

SAVR har tillstånd från Finansinspektionen att tillhandahålla:

- Investeringstjänster enligt lag om värdepappersmarknaden 2 kap. 1 §:
 - Mottagande av vidarebefordran av order i fråga om ett eller flera finansiella instrument
 - Utförande av order avseende finansiella instrument för kunders räkning
 - Portföljförvaltning
 - Investeringsrådgivning
- Sidotjänster enligt lag om värdepappersmarknaden 2 kap. 2 §:
 - Förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet, dock inte tillhandahålla eller föra värdepapperskonton på högsta nivå (central kontoföringstjänst)
 - Utföra valutatjänster om dessa har samband med investeringstjänster
 - Utarbeta och sprida investerings- och finansanalyser samt andra former av allmänna rekommendationer rörande handel med finansiella instrument
- Direkt försäkringsdistribution enligt lag om försäkringsdistribution 2 kap. 12 § försäkringsrörelselagen avseende:
 - Livförsäkring
 - Tilläggförsäkring till livförsäkring
 - Giftermålsförsäkring
 - Födelseförsäkring
 - Försäkring anknuten till värdepappersfonder

SAVR är registrerat hos Bolagsverket, 861 81 Sundsvall, telefon 0771-670 670, www.bolagsverket.se. SAVR:s registrering kan kontrolleras via Bolagsverkets Näringslivsregister.

1.2 Tillsyn

SAVR står under tillsyn av Finansinspektionen såvitt avser sin tillståndspliktiga verksamhet. SAVR står även under tillsyn av Konsumentverket vad avser marknadsföring.

Finansinspektionen

Adress | Brunnsgatan 3, Box 7821, 103 97 Stockholm

Telefon | 08-408 980 00

E-post | finansinspektionen@fi.se

Hemsida | www.fi.se

Konsumentverket

Adress | Tage Erlanderogatan 8A, Box 48, 651 02 Karlstad

Telefon | 0771-42 33 00

E-post | konsumentverket@konsumentverket.se

Hemsida | www.konsumentverket.se

1.3 Kommunikation

SAVR kommunicerar med sina användare och kunder på svenska eller engelska. Kommunikation sker via Plattformen eller e-post. All dokumentation och övrig information från SAVR tillhandahålls på svenska eller engelska.

1.4 Försäkringsförmedling

SAVR:s funktion i distributionsledet är försäkringsförmedlare. SAVR agerar för kunds räkning och är inte förpliktigt att distribuera försäkringar uteslutande för ett försäkringsföretags räkning. SAVR har inte ett kvalificerat innehav i ett försäkringsföretag. Inte heller har något försäkringsföretag ett kvalificerat innehav i SAVR.

SAVR förmedlar försäkringar för följande försäkringsföretags räkning:

Futur Pension Försäkringsaktiebolag ("Futur" eller "Försäkringsföretaget")

Org. nr | 516401-6643

Adress | Linnégatan 18, 114 47 Stockholm

Telefon | 08-504 225 00

E-post | kundservice@futurpension.se

Hemsida | www.futurpension.se

Information om vilka anställda hos SAVR som har rätt att distribuera försäkringar samt huruvida denna rätt är begränsad till ett visst slag av försäkring, någon eller några försäkringsklasser, eller grupper av försäkringsklasser lämnas ut av Finansinspektionen på begäran.

1.5 Ansvarsförsäkring för försäkringsdistribution

SAVR har tecknat en ansvarsförsäkring via W.R. Berkley Insurance AG, svensk filial, 516410-2070, adress Birger Jarlsgatan 22, 4 tr, 114 34 Stockholm, tel. 08-410 337 00, www.berkelyforsakring.se. Försäkringen täcker skadeståndsskyldighet som SAVR ådrar sig i samband med försäkringsdistribution. Drabbas kunden av skada eller ekonomisk förlust där kunden anser att SAVR:s agerande har vållat denna, har kunden möjlighet att rikta krav direkt mot försäkringsbolaget.

Den högsta ersättning som kan betalas ut för en enskild skada är 1 300 380 EUR. Den högsta ersättning som sammanlagt kan betalas ut under ett år motsvarar 2 600 750 EUR. Om du som depåförsäkringskund anser dig ha lidit en skada är det viktigt att anspråk framställs utan dröjsmål för att undvika att rätten till skadestånd eller försäkringsersättning går förlorad.

2. Våra tjänster

2.1 Kontotyper

Användare av Plattformen har efter registrering av ett användarkonto på Plattformen ("Användarkonto") möjlighet att öppna följande typer av konton hos SAVR (gemensamt benämnda "Konto"):

- Investeringssparkonto ("ISK")
- Depå

Senast uppdaterad 2023-01-27

2.2 Depåförsäkring

Användaren har efter registrering av ett Användarkonto på Plattformen möjlighet att teckna depåförsäkring för:

- Tjänstepension
En tjänstepensionsförsäkring tecknas av en arbetsgivare (försäkringstagare) att gälla för en anställd (försäkrad). Kund kan i egenskap av försäkrad flytta kapital inom en gällande tjänstepensionsförsäkring till Plattformen. Ansökan om flytt ska signeras av både försäkringstagare och försäkrad.

Genom att teckna en depåförsäkring accepterar kunden Försäkringsföretagets vid var tid gällande villkor. Dessa villkor utgör avtalet mellan depåförsäkringskunden och Försäkringsföretaget. SAVR är inte part i avtalet, utan detta gäller endast mellan depåförsäkringskunden och Försäkringsföretaget.

2.3 Uppsägning av Användarkonto

Envar av SAVR och användaren kan säga upp Användarkontot till upphörande trettio (30) kalenderdagar efter det att part skriftligen till motparten avsänt uppsägningen. Oavsett vad som sagts i föregående mening får vardera parten säga upp Användarkonto med omedelbar verkan, om motparten väsentligen har brutit mot Användarvillkoren. I sådant fall ska varje avtalsbrott, där rättelse trots anmaning inte snarast möjligt vidtagits, anses som ett väsentligt avtalsbrott.

3. Behandling av personuppgifter

3.1 Personuppgiftsansvarig

SAVR och Försäkringsföretaget är självständigt personuppgiftsansvariga för sina respektive behandlingar av personuppgifter. Detta till följd av att parterna har sin egen avtalsrelation med kunden och att respektive part, inom ramen för sina egna behandlingar, har ett egenintresse och det bestämmande inflytandet kring hur och varför personuppgifter behandlas.

3.2 SAVR:s personuppgiftsbehandling

SAVR:s behandling såsom personuppgiftsansvarig sker i enlighet med gällande lagstiftning, bland annat den svenska dataskyddslagstiftningen och EU:s allmänna dataskyddsförordning (GDPR). För mer information om hur SAVR behandlar dina personuppgifter hänvisas till vår Information om personuppgiftshantering.

4. Potentiella intressekonflikter

4.1 Hantering av intressekonflikter

SAVR har beslutat om riktlinjer för att hantera intressekonflikter. Riktlinjerna syftar till att skydda SAVR:s kunder i händelse av en situation där kundintresset står i konflikt med ett intresse för SAVR. SAVR är i en sådan situation skyldigt att alltid sätta kundintresset framför det egna intresset. Närmare uppgifter om SAVRs rutiner för hantering av intressekonflikter lämnas ut på begäran.

5. Avgifter och ersättningar

5.1 Avgifter

Det är kostnadsfritt att skapa ett Användarkonto på Plattformen. Först när kunden öppnar ett Konto tillkommer en löpande avgift ("Plattformsavgift"). Plattformsavgiften beräknas dagligen baserat på förvaltad kapital och dras kvartalsvis i samband med

återbetalningen av SAVR:s rabatt (se punkten 5.3). Som förvaltad kapital räknas både investerat kapital och likvida medel. Aktuell prislista för SAVR:s tjänster finns på Plattformen.

5.2 Bonus

På Plattformen kan det förekomma erbjudanden som innebär att användare/kund har möjlighet att erhålla bonus. Specifika villkor för att erhålla bonus framgår i anslutning till erbjudandet. Om du nyttjar erbjudandet godkänner du villkoren kopplade till bonusen samt att bonusen sätts in på ditt Konto och hanteras på samma sätt som om du själv satt in motsvarande belopp på Kontot. Om bonusen utgör uppdrags- eller arbetsersättning i skattehänseende redovisar SAVR ersättningen till Skatteverket genom en kontrolluppgift eller individuppgift. Skatt kopplad till bonusen bärs av dig som mottagare av bonusen.

5.3 Distributionsersättning

SAVR återför till kundens Konto all ersättning som mottas av fondbolag på grund av ingånget distributionsavtal. Denna ersättning hänvisas till som SAVR:s "Rabatt". När kunden säger upp Konto fransäger sig kunden därmed rätten till retroaktiv återläggning av Rabatt som inflyter efter det att Kontot avslutats.

5.4 Åtgärder beträffande skatt (fonddepå)

Om återbetalning av Rabatt sker till kontotypen fonddepå (men inte annars) ska beloppet tas upp som inkomst av kapital i kundens skattedeclaration. SAVR kommer före återbetalning till fonddepå tillse att belopp motsvarande skatt på 30% innehålls och att kontrolluppgifter lämnas till Skatteverket.

6. Användaren

6.1 Grundläggande villkor

Användaren får registrera och använda ett (1) Användarkonto på Plattformen. Användaren måste uppfylla följande villkor för att kunna registrera ett Användarkonto på Plattformen:

- Minst 18 år gammal
- Svenskt personnummer
- Sverige som skatterättslig hemvist
- Folkbokförd i Sverige

I det fall något av ovanstående grundläggande villkor upphör att vara för handen äger SAVR rätt att stänga Användarkontot. Användaren ska utan dröjsmål meddela SAVR om förändring av förhållande som ligger till grund för registreringen.

6.2 Uppförande

Användaren ansvarar för all aktivitet som sker via dennes Användarkonto och åtar sig särskilt att:

- Alltid tillse att den information som lämnas är korrekt och att uppdatera sådan information i det fall den skulle bli inaktuell eller på annat sätt inkorrekt.
- Hålla inloggningsuppgifter konfidentiella och vid misstanke om obehörigs tillgång till inloggningsuppgifter omedelbart informera SAVR om detta.
- Inte upplåta Användarkontot till någon annan.
- Inte på något vis offentliggöra, publicera eller på annat sätt på Plattformen uttrycka något ämne, material eller information som är olämplig, nedsättande, kränkande, obscen, pornografisk, rasistisk, terroristisk, politisk, vriden, oanständig eller olaglig.
- Inte bidra till destruktiva aktiviteter såsom spridande av virus, spam eller annan aktivitet som kan skada SAVR eller dess användare på något sätt.

Senast uppdaterad 2023-01-27

- Inte använda programmeringsspråk eller kommandon (inklusive men inte begränsat till avancerade typsnitt, Java, tabeller och/eller HTML) i kommunikation på Plattformen.
- Inte genom hel- eller semiautomatisk programvara (inklusive algoritmbaserad teknik) använda Plattformen eller någon av de investeringstjänster som tillhandahålls på Plattformen.

6.3 Användare bosatta utanför Sverige

De tjänster och produkter som erbjuds på Plattformen ska inte anses utgöra ett erbjudande till sådana personer som är medborgare eller bosatta i land där ett sådant erbjudande strider mot lagstiftningen. Person som vet eller befarar att denne är en sådan person som är förbjuden att ta del av den information och material som tillhandahålls på Plattformen ska omgående lämna Plattformen.

Den information som tillhandahålls på Plattformen riktar sig inte till personer som besöker Plattformen från USA, har amerikansk hemvist eller är amerikansk medborgare. Vidare är informationen inte avsedd för juridiska personer eller andra företag som har sin hemvist i USA eller som är registrerade under amerikansk lag. Sådana personer eller juridiska personer får inte förvärva eller köpa produkter, tjänster eller finansiella instrument via Plattformen.

7. Ansvarsbegränsning

7.1 Plattformens tillgänglighet

SAVR förbehåller sig rätten att vid var tidpunkt och efter eget tycke uppdatera Plattformen, avbryta eller på annat sätt begränsa användandet av den.

7.2 Information på Plattformen och ansvarsbegränsning

Innehållet på Plattformen är framtaget endast i informationssyfte. Information, beräkningar, bedömningar och värderingar utgör inte investeringsrådgivning eller ett erbjudande om att köpa eller sälja något finansiellt instrument. SAVR tar inget ansvar för eventuella åtgärder som vidtagits enbart på grundval av informationen på Plattformen.

Även om skäliga åtgärder vidtagits för att säkerställa att innehållet är korrekt, så lämnas inga garantier om riktigheten eller fullständigheten och inget ansvar kan göras gällande för felskrivningar eller utelämnanden. SAVR är inte heller ansvarig för ändamålsenligheten i informationen eller innehållet på Plattformen.

SAVR och dess innehållsleverantörer ansvarar inte för om något av det innehåll som presenteras på Plattformen direkt eller indirekt, kan leda till skada eller förlust för användaren eller någon annan person som tagit del av Plattformens innehåll. Som kund ansvarar du själv för de ekonomiska konsekvenserna av dina egna beslut och investeringar.

Vissa länkar på Plattformen kan leda till webbplatser som tillhandahålls av individer eller organisationer över vilka SAVR inte har någon kontroll. SAVR ansvarar inte i något fall för länkar från Plattformen till externa webbplatser eller för de externa webbplatsernas innehåll eller funktionalitet. En länk från Plattformen till en annan webbplats (eller en länk från en annan webbplats till Plattformen) innebär således ingen hänvisning till, garanti, reklam eller erbjudande för den webbplatsen och inte heller något godkännande av densamma.

Vidare ansvarar inte SAVR för att Plattformen eller annat material som kan laddas ner från Plattformen är felfritt eller fritt från virus eller andra skadeverkande komponenter. Användare av Plattformen rekommenderas därför att använda lämpliga anti-virusprogram och annan säkerhetsmjukvara.

Det är tillåtet att göra förflyttade länkar, det vill säga länkar som flyttar läsaren till Plattformen. Det är dock inte tillåtet att göra integrerade länkar, det vill säga länkar som hämtar och visar eller framför material utan SAVR:s tillstånd.

8. Kundklassificering och risker

8.1 Kundklassificering

SAVR kategoriserar sina kunder som icke-professionella kunder. Kund har rätt att begära ändring av den kategorisering som SAVR har gjort. Bytet av kategorisering är dock kringgärdat av särskilda regler. Kund som önskar byta kategorisering ska vända sig till SAVR med en skriftlig begäran om att få byta kategori. SAVR får godkänna begäran men har ingen skyldighet att godkänna begäran.

Om kund efter en sådan begäran kategoriseras som professionell kund kommer det skydd som kunden har rätt till att minska exempelvis genom att SAVR kommer att begränsa sin information till kunden.

8.2 Målgrupp

SAVR:s målgrupp är icke-professionella kunder. SAVR har tagit fram en målgruppsindelning som syftar till att säkerställa att kunden har den kunskapsnivå, förmåga att bära förlust, målsättning, risktolerans och investeringshorisont som erfordras för en given investeringslösning.

8.3 Finansiell risk

Det finns inga garantier för att en investering i finansiella instrument inte kan leda till en förlust. Detta gäller även vid en i övrigt positiv utveckling på de finansiella marknaderna. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. Det kapital som placeras kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att kunden återfår hela det insatta kapitalet. Kunden står alltid den ekonomiska risken gällande placeringens värdemässiga utveckling. Kunden bör inte placera kapital utan att fullständigt ha förstått och accepterat de risker som detta medför och anpassat placeringen efter sin ekonomiska situation.

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- Placeringar eller andra positioner i finansiella instrument sker på din egen risk.
- Du som kund måste noga själv sätta dig in i Allmänna villkor för handel med finansiella instrument och i förekommande fall information i prospekt samt övrig information om aktuellt finansiellt instrument, dess egenskaper och risker.
- Vid handel med finansiella instrument är det viktigt att kontrollera all rapportering avseende dina transaktioner och innehav samt omgående reklamera eventuella fel
- Det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i finansiella instrument.
- Du som kund måste själv initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster på dina placeringar eller andra positioner.

Senast uppdaterad 2023-01-27

För mer information se Bilaga 1- Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument.

9. Immateriella rättigheter

9.1 Varumärken

Alla rättigheter till varumärken och kännetecken på Plattformen tillhör SAVR eller andra samarbetsparter och får inte användas utan SAVR:s skriftliga tillåtelse. Detta gäller även användning av varumärken eller kännetecken tillhörande SAVR i reklam och annonsering. Det är inte heller tillåtet att använda SAVR:s varumärken, kännetecken eller firma så att en falsk träff erhålls i en sökmotor.

9.2 Upphovsrätt

Allt innehåll på Plattformen såsom text, grafik, märken, funktionsikoner, bilder och mjukvara innehåller av SAVR med äganderätt eller har licensierats av SAVR och skyddas av upphovsrättslagen eller motsvarande internationell lagstiftning. Det innebär bland annat att allt återgivande av material eller delar därutav förutsätter upphovsmannens tillstånd.

Materialet på Plattformen får endast användas för privat bruk. För all annan användning av material på Plattformen, såsom kopiering, mångfaldigande, försäljning, överlåtelse eller affärsmässigt utnyttjande, krävs SAVR:s skriftliga medgivande.

10. Hjälps och support

10.1 Kundservice

Vid frågor eller synpunkter på Plattformen hänvisas i första hand till kundservice. Kontakt kan tas via meddelande i inloggat läge på Plattformen eller via e-post: hello@savr.com.

10.2 Klagomål

Det är viktigt för SAVR att säkerställa en väl fungerande och ändamålsenlig klagomålshantering i enlighet med gällande regelverk. Kund som efter att ha reklamerat hos kundservice fortfarande är missnöjd har möjlighet att föra ärendet vidare till funktionen Klagomålsansvarig hos SAVR. Det är kostnadsfritt att framföra klagomål och SAVR behandlar inkomna klagomål inom fjorton (14) dagar. Om klagomålet inte kan besvaras inom 14 dagar kommer meddelande lämnas om orsaken till detta samt information om när ett svar kan förväntas.

Klagomålsansvarig

E- post | Sofie Knutsson | complaints@savr.com

10.3 Oberoende vägledning och hjälp

Allmänna reklamationsnämnden

Om Klagomålsansvarig hos SAVR har avslagit ett kundklagomål helt eller delvis, eller inte svarat alls, kan kund som är konsument kontakta Allmänna reklamationsnämnden (ARN), som kostnadsfritt lämnar rekommendationer om hur tvister kan avgöras. På ARN:s hemsida framgår vilka tvister de prövar och inom vilken tid kontakt måste tas med ARN.

Adress | Allmänna reklamationsnämnden | Box 174, 101 23 Stockholm

Telefon | +46 (0) 8 508 860 00

E-post | arn@arn.se

Hemsida | www.arn.se

Vid tvister kan kund även vända sig till allmän domstol för att få sin sak prövad.

Konsumenternas Försäkringsbyrå

Konsumenternas Försäkringsbyrå ger privatpersoner oberoende och kostnadsfri vägledning om pension, försäkring och skadereglering, men prövar inte tvister. Konsumenternas Försäkringsbyrå gör också oberoende jämförelser av privata försäkringar och tjänstepensioner.

Adress | Konsumenternas Försäkringsbyrå | Box 24215, 104 51 Stockholm

Telefon | +46 (0) 200-22 58 00

E-post | Fyll i webbformulär på www.konsumenternas.se

Hemsida | www.konsumenternas.se

Konsumenternas Bank- och finansbyrå

Konsumenternas Bank- och finansbyrå ger privatpersoner oberoende och kostnadsfri vägledning i frågor som rör banker, fondbolag eller andra finansiella institut, men prövar inte tvister.

Adress | Konsumenternas Bank- och finansbyrå | Box 24215, 104 51 Stockholm

Telefon | +46 (0) 200-22 58 00

E-post | Fyll i webbformulär på www.konsumenternas.se

Hemsida | www.konsumenternas.se

Konsument kan också få råd och hjälp vid köp av finansiella tjänster av kommunens konsumentvägledare eller genom Konsumentverket på www.hallakonsument.se.

11. Säkerhet och cookies

11.1 Vårt förtroende

SAVR är för sin verksamhet beroende av omvärldens förtroende. För att kunna upprätthålla förtroendet krävs bland annat respekt för kundernas rättmätiga krav på personlig integritet, sekretess och säkerhet. SAVR:s behandling av uppgifter om kunder ska ske på ett korrekt sätt och under sådana former att ingen obehörig får del av uppgifterna. SAVR har på flera områden regler för att kunna leva upp till detta, bland annat behandling av personuppgifter, banksekretess, säkerhet och cookies. SAVR arbetar löpande med säkerhetsfrågor för att upprätthålla och förbättra företagets IT-säkerhet.

11.2 Kryptering

All personlig information, t.ex bankkonton och personnummer, krypteras innan den sänds över internet. Kryptering innebär att filer och datasignaler kodas så att de blir omöjliga att tolka utan en särskild kryptonyckel. Anslutningar till SAVR:s webbplats är skyddade via ett SSL-certifikat med en kryptering på 2048 bitar, som innebär en hög säkerhetsnivå enligt dagens standard.

11.3 Om cookies

SAVR:s hemsida innehåller cookies. I enlighet med lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation får alla som besöker SAVR:s webbplats tillgång till information om cookies, ändamålet med användningen av dem och möjlighet att samtycka till att cookies används. Mer information om vilka typer av cookies SAVR använder återfinns i Information om personuppgiftshantering.

12. Ändring Användarvillkoren

SAVR kan från tid till annan komma att ändra dessa Användarvillkor. Sådana ändringar blir gällande inom trettio (30) dagar efter det att användaren meddelats om ändringen.

Senast uppdaterad 2023-01-27

Meddelande om väsentlig ändring skickas till användarens registrerade e-postadress. Om villkoren ändras har kund alltid rätt att, istället för att acceptera ändringen, avsluta sitt Användarkonto. Den senaste versionen av Användarvillkoren finns alltid tillgängliga på Plattformen.

13. Tillämplig lag och jurisdiktion

Svensk lag är tillämplig på avtal träffade genom Plattformen. Alla tvister hänförliga härtill ska slutligen avgöras av svensk domstol.

BILAGA 1 – RISKER MED FINANSIELLA INSTRUMENT

1. Risker med finansiella instrument

1.1 Allmänt om risker

Investeringar i finansiella instrument är förknippade med ekonomisk risk, vilket beskrivs i detta informationsdokument. Du som kund ansvarar själv för risken i dina investeringar och måste därför själv ta del av och därmed skaffa dig kännedom om de allmänna villkor, faktablad, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper och risker. Du kan få informationen via SAVR. Du måste också fortlöpande bevaka dina investeringar i sådana instrument. Detta gäller även om du fått investeringsrådgivning vid investeringstillfället. Om du själv förvaltar dina investeringar och det skulle visa sig behövas, är det ditt eget ansvar att vara beredd att snabbt vidta åtgärder, exempelvis genom att se över dina investeringar och göra en bedömning om det finns skäl att sälja instrument som utvecklas negativt.

Det finns en uppdelning på så kallade icke-komplexa finansiella instrument (vanligtvis t.ex. aktier och värdepappersfonder) respektive komplexa finansiella instrument (t.ex. derivatinstrument). Uppdelningen belyser bl.a. att instrumenten är förenade med olika nivåer av risk och det kan också vara svårare att förstå riskerna med komplexa finansiella instrument. När det gäller handel med finansiella instrument är det också viktigt att beakta den risk det kan innebära att handla med finansiella instrument på en annan handelsplats än en reglerad marknad, där kraven som ställs generellt är lägre.

Finansiella instrument kan ge avkastning i form av utdelning eller ränta. Härutöver kan marknadspriset (kursen) på instrumentet öka eller minska i förhållande till priset när investeringen gjordes. Vad investeraren eftersträvar är naturligtvis en total avkastning som är positiv, d.v.s. att investeringen ger vinst, helst så hög som möjligt. Men det finns också en risk att den totala avkastningen blir negativ, d.v.s. att det blir en förlust på investeringen. Risken för förlust varierar med olika instrument. Vanligen är möjligheten till vinst på en investering i ett finansiellt instrument kopplad till risken för förlust. Generellt är möjligheten till vinst respektive risken för förlust större ju längre du behåller investeringen, men för vissa instrument finns det en rekommenderad innehavstid som kan påverka hur lång tid det är lämpligt att du behåller investeringen. I investeringssammanhang används ibland ordet risk som uttryck för såväl förlustrisk som möjlighet till vinst. I den fortsatta beskrivningen används dock ordet risk enbart för att beteckna förlustrisk. Det finns olika sätt att investera som minskar risken. Vanligen anses det bättre att inte investera bara

i ett enda eller ett fåtal finansiella instrument, utan att i stället investera i flera olika finansiella instrument. Dessa instrument bör då erbjuda en spridning av riskerna och inte samla risker som kan utlösas samtidigt. En spridning av investeringarna till utländska marknader minskar normalt också risken i den totala portföljen, även om det vid handel med utländska finansiella instrument tillkommer en valutarisk.

1.2 Olika typer av riskbegrepp m.m.

I samband med den riskbedömning som du som kund bör göra inför en investering i finansiella instrument, och även fortlöpande under innehavstiden, finns en mängd olika riskbegrepp och andra faktorer som du bör beakta och sammanväga. Nedan följer en kort beskrivning av några av de vanligaste riskbegreppen.

Bolagsspecifik risk – risken att ett visst bolag går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolaget därmed kan falla i värde.

Branschspecifik risk – risken att en viss bransch går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolag i branschen därmed kan falla i värde.

Hållbarhetsrisk – risken att en miljörelaterad eller social händelse eller omständighet som, om den skulle inträffa, skulle ha en faktisk eller potentiell betydande negativ inverkan på en investerings värde. Exempel på hållbarhetsrisk är konsekvenserna av miljöförstöring, (t.ex. förbud som gör att verksamhet måste ställa om eller avvecklas, minskad efterfrågan, svårighet att er hålla finansiering eller fysisk risk som utarmning av resurser och naturkatastrofer), konsekvenser av brott mot mänskliga rättigheter, arbetstagares rättigheter, jämställdhet, korruption och mutor samt konsekvenserna av bristande bolagsstyrning. Det innebär att både miljörelaterade, sociala eller styrningsrelaterade händelser som härrör från exempelvis ett bolags egen verksamhet och sådana som inträffar oberoende av den verksamhet som bolaget bedriver kan innebära en hållbarhetsrisk för bolaget.

Kreditrisk – risken för bristande betalningsförmåga hos till exempel en emittent eller en motpart. Bristande betalningsförmåga för en emittent eller motpart kan innebära konkurs eller företagsrekonstruktion med offentligt ackord (nedsättning av fordringsbelopp). Banker, andra kreditinstitut och värdepappersbolag kan i stället bli föremål för resolution. Det innebär att staten kan ta kontroll över institutet och dess förluster kan komma att hanteras genom att dess aktie- och fordringsägare får sina innehav nedskrivna och/eller för fordringsägare sina fordringar konverterade till aktieinnehav (s.k. skuldnedskrivning eller bail-in).

Kursrisk – risken att kursen/priset på ett finansiellt instrument går ner.

Legal risk – risken att relevanta lagar och regler är oklara eller kan komma att ändras.

Likviditetsrisk – risken att du inte kan sälja eller köpa ett finansiellt instrument vid en viss önskad tidpunkt.

Senast uppdaterad 2023-01-27

Marknadsrisk – risken att marknaden i sin helhet, eller den del därav där du som kund har din investering, t.ex. den svenska aktiemarknaden, går ner.

Prisvolatilitetsrisk – risken för att stora svängningar i kursen/priset på ett finansiellt instrument kan påverka investeringen negativt.

Ränterisk – risken att det finansiella instrument du investerat i minskar i värde p.g.a. förändringar i marknadsräntan.

Skatterisk – risken att skatteregler och/eller skattesatser är oklara eller kan komma att ändras.

Valutakursrisk – risken att en utländsk valuta som ett innehav är relaterat till (t.ex. fondandelar i en fond som investerar i amerikanska värdepapper noterade i USD) försvagas.

2. Finansiella instrument

2.1 Fonder och fondandelar

En fond är en "portfölj" av olika finansiella instrument, t.ex. aktier och obligationer. Fonden ägs gemensamt av alla som sparar i fonden, andelsägarna, och förvaltas av ett fondbolag eller en AIF-förvaltare. Fondandelsägarna får det antal andelar i fonden som motsvarar andelen insatt kapital i förhållande till fondens totala kapital. Det är viktigt för dig som kund att ta reda på vilka investeringsregler som gäller för en fond som du vill investera i. Detta framgår av fondens informationsbroschyr och faktablad. Varje fondbolag och AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder är skyldigt att självant erbjuda potentiella investerare det faktablad som avser fonden. I faktabladet framgår även fondens risk/avkastningsprofil där sambandet mellan risk och möjlig avkastning i fonden anges i form av en skala mellan 1 och 7, där 7 innebär högst möjlig avkastning men också högst risk för dig som investerare. Se även avsnitt 1.2 ovan.

Olika slags fonder styrs av olika regelverk:

Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller det s.k. UCITS-direktivets krav på bl.a. investeringsbestämmelser och riskspridning. Såväl svenska som utländska värdepappersfonder (som fått tillstånd i sitt hemland inom EES) får, efter anmälan till behörig myndighet, säljas och marknadsföras fritt i samtliga EES-länder.

Alternativa investeringsfonder (AIF) är fonder som har friare investeringsregler eftersom förvaltaren kan investera i fler typer av tillgångar och använda olika investeringsstrategier, utan UCITS-direktivets krav på, exempelvis, riskspridning. Den som förvaltar en AIF kallas för AIF-förvaltare och ska följa reglerna i AIFM-direktivet. Det är särskilt viktigt för dig som kund att ta reda på vilka investeringsregler som en AIF du avser att investera i kommer att iakttas. Detta framgår av fondens informationsbroschyr/prospekt och faktablad. Alternativa investeringsfonder får inte marknadsföras och säljas fritt till icke-professionella kunder utanför Sverige.

Svenska specialfonder är en typ av AIF. De uppfyller delvis UCITS-direktivets krav på bl.a. investeringsbestämmelser och riskspridning men har fått tillstånd att på ett eller flera sätt avvika från reglerna i UCITS-direktivet. Det är särskilt viktigt för dig som kund att ta reda på vilka investeringsregler som en

svensk specialfond du avser att investera i kommer att iakttas. Detta framgår av fondens informationsbroschyr/prospekt och faktablad. Svenska specialfonder får inte marknadsföras eller säljas fritt till icke-professionella kunder utanför Sverige.

Du kan köpa eller lösa in andelar i olika slags fonder på olika sätt:

Andelarna i en fond kan köpas och lösas in genom värdepappersföretag som distribuerar andelar i fonden eller direkt hos fondbolaget. Vissa fonder handlas dagligen eller månatligen medan andra fonder kan ha förutbestämda tidpunkter då fonden är "öppen" för köp och inlösen, varför det inte alltid är möjligt med regelbunden handel. Ett fondbolag kan i vissa undantagsfall stänga eller senarelägga handeln med andelarna i en fond. Det innebär att om du lagt en köp- eller inlösenorder kommer ordern inte utföras förrän handeln med fonden är i gång igen. För att få stänga en fond för handel krävs det att det finns "särskilda omständigheter" eller "särskilda skäl", exempelvis att en marknad fungerar otillfredsställande så att en fond får likviditetsproblem. Ett fondbolags möjlighet att stänga en fond för handel ska framgå av fondens fondbestämmelser.

Andelarnas aktuella värde beräknas regelbundet av fondbolaget och baseras på kursutvecklingen av de finansiella instrument som ingår i fonden. Det kapital som investeras i en fond kan både öka och minska i värde och det är därför inte säkert att du som investerare får tillbaka hela det insatta kapitalet. För fonder med en basvaluta annan än SEK tillkommer en valutarisk vid handel av fondandelar.

En s.k. ETF (Exchange Traded Fund), eller börshandlad fond, skiljer sig från hur en vanlig fond handlas. Andelar i ETF:er handlas över börsen på samma sätt som man handlar aktier. Dock kan de i vissa fall även köpas och lösas in direkt hos fondbolaget.

Olika fonder har olika investeringsinriktning. Med investeringsinriktning menas vilken typ av finansiella instrument som fonden investerar i. Nedan redogörs i korthet för några av de vanligaste typerna av investeringsinriktningar för fonder. Utöver dessa finns det även fonder som investerar i speciella branscher, marknader och regioner.

I aktiefonder investeras allt eller huvudsakligen allt kapital i aktier eller aktierelaterade finansiella instrument. Förvaltningen av fonden sker efter analys av förväntningar om framtida marknadsutveckling. Att investera i en aktiefond, som har investerat i flertalet olika aktier, minskar den bolagsspecifika risken för investeraren jämfört med risken för aktieägaren som direktinvesterar i en eller i ett fåtal aktier. Därutöver slipper andelsägaren att själv välja ut, köpa, sälja och bevaka aktierna och annat förvaltningsarbete runt detta.

I räntefonder investeras allt eller huvudsakligen allt kapital i obligationer eller räntebärande instrument. Principen för räntefonder är densamma som för aktiefonder: investering sker i olika räntebärande instrument för att få riskspridning i fonden och förvaltningen i fonden sker efter analys av förväntningar om framtida ränteutveckling.

I blandfonder kan kapitalet investeras i såväl aktier, ränterelaterade instrument som andra fonder.

Senast uppdaterad 2023-01-27

I indexfonder förvaltas inte fondkapitalet aktivt, utan kapitalet investeras istället i finansiella instrument som följer sammansättningen i ett visst bestämt index.

I fond-i-fonder investeras kapitalet i andra fonder. En fond-i-fond kan ses som ett alternativ till att själv välja att investera i flera olika fonder. En investerare kan därmed uppnå den riskspridning som en väl sammansatt egen fondportfölj kan ha. Det finns fond-i-fonder med olika investeringsinriktningar och risknivåer.

Hedgefonder är AIF:er med mycket fria investeringsregler, som kan ge förvaltaren möjlighet att investera i fler typer av tillgångar och använda i stort sett vilka investeringsstrategier som helst. Hedge betyder skydda på engelska. Trots att hedging är avsett att skydda mot oväntade förändringar i marknaden kan en hedgefond vara en fond med hög risk, då hedgefonder ofta är högt belånade. Skillnaderna är dock stora mellan olika hedgefonder och det finns även hedgefonder med låg risk. Tanken med hedgefonder är att investerare ska kunna få avkastning oavsett om marknaderna går upp eller ner. Investeringsinriktningen kan vara allt från aktier, valutor och räntebärande instrument till olika arbitragestrategier (spekulation i förändringar av t.ex. räntor och/eller valutor). Hedgefonder använder sig ofta av derivatinstrument i syfte att öka eller minska fondens risk. Blankning är också ett vanligt inslag. Läs mer om derivatinstrument i avsnitt 2.13 och blankning i avsnitt 4.

För ytterligare information om fonder, se Fondbolagens Förenings hemsida, www.fondbolagen.se.

2.2 Aktier

Aktier och aktiebolag

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets aktiekapital. Går bolaget med vinst lämnar bolaget vanligen utdelning på aktierna. Aktier ger också rösträtt på bolagsstämman, som är det högsta beslutande organet i bolaget. Ju fler aktier ägaren har desto större andel av kapitalet, utdelningen och rösterna har aktieägaren. Beroende på vilken serie som aktierna tillhör kan rösträtten variera. Aktiebolag kan antingen vara privata eller publika. Endast publika bolag får låta aktierna handlas på en handelsplats.

Aktiekursen

Kursen (priset) på en aktie påverkas i första hand av utbudet respektive efterfrågan på den aktuella aktien vilket i sin tur, åtminstone på lång sikt, styrs av bolagets framtidsutsikter. En akties värdering grundas främst på marknadens analyser och bedömningar av bolagets möjligheter att göra framtida vinster. Den framtida utvecklingen i omvärlden av konjunktur, teknik, lagstiftning, konkurrens osv. avgör hur efterfrågan blir på bolagets produkter eller tjänster och är därför av grundläggande betydelse för kursutvecklingen på bolagets aktier.

Det aktuella ränteläget spelar också en stor roll för prissättningen. Om marknadsräntorna stiger ger räntebärande finansiella instrument, som ges ut samtidigt (emitteras), bättre avkastning. Normalt sjunker då kurserna på aktier som handlas regelbundet och på redan utgivna räntebärande instrument. Skälet är att den ökade avkastningen på nyemitterade räntebärande instrument relativt sett blir bättre än avkastningen på aktier och på utgivna räntebärande instrument. Dessutom påverkas aktiekurserna negativt av att räntorna på bolagets skulder ökar när marknadsräntorna går upp, vilket minskar vinstutrymmet i bolaget.

Också andra förhållanden som är knutna direkt till bolaget, t.ex. förändringar i bolagets ledning och organisation, produktionsstörningar m.m., kan påverka bolaget negativt. Aktiebolag kan i värsta fall gå så dåligt att de måste försättas i konkurs. Aktiekapitalet, d.v.s. aktieägarnas insatta kapital, är det kapital som då först används för att betala bolagets skulder. Detta leder oftast till att aktierna i bolaget blir värdelösa.

Även kurserna på vissa större utländska reglerade marknader eller handelsplatser inverkar på kurserna i Sverige, bl.a. därför att flera svenska aktiebolag är noterade även på utländska marknadsplatser och prisutjämnningar sker mellan marknadsplatserna. Kursen på aktier i bolag som tillhör samma branschsektor påverkas ofta av förändringar i kursen hos andra bolag inom samma sektor. Denna påverkan kan även gälla för bolag i olika länder.

Aktörerna på marknaden har olika behov av att investera kontanter (likvida medel) eller att få fram likvida medel. Dessutom har de ofta olika mening om hur kursen borde utvecklas. Dessa förhållanden, som även innefattar hur bolaget värderas, bidrar till att det finns såväl köpare som säljare. Är investerarna däremot samstämmiga i sina uppfattningar om kursutvecklingen så vill de antingen köpa och då uppstår ett köptryck från många köpare, eller så vill de sälja och då uppstår ett säljtryck från många säljare. Vid köptryck stiger kursen och vid säljtryck faller den.

En akties omsättning, d.v.s. hur mycket som köps och säljs av en viss aktie, påverkar i sin tur aktiekursen. Vid hög omsättning minskar skillnaden, även kallad *spread*, mellan den kurs som köparna är beredda att betala (köpkursen) och den kurs som säljarna begär (säljkursen). En aktie med hög omsättning, där stora belopp kan omsättas utan större inverkan på kursen, har en god likviditet och är därför lätt att köpa respektive att sälja. Bolagen på de reglerade marknadernas listor har ofta en högre likviditet. Olika aktier kan under dagen, eller under längre perioder, uppvisa olika rörlighet (volatilitet) i kurserna d.v.s. upp- och nedgångar samt storlek på kursförändringarna.

De kurser som aktierna har handlats till (betalkurser), såsom högst/lägst/senast betalt under dagen samt sist noterade köp/säljkurser samt uppgifter om handlad volym publiceras bl.a. i de flesta större dagstidningarna och på olika internetsidor som upprättas av marknadsplatser, värdepappersföretag och medieföretag. Hur aktuella dessa kursuppgifter är kan variera beroende på sättet de publiceras på.

Olika aktieserier

Aktier i ett bolag kan finnas i olika serier, vanligen A- och B-aktier med olika rösträtt. A-aktier ger normalt en röst medan B-aktier ger en begränsad rösträtt, oftast en tiondels röst. Skillnaderna i röststyrka beror bl.a. på att man vid ägarspridning vill värna om grundarnas eller ägarnas inflytande över bolaget genom att ge dem en starkare rösträtt. Nya aktier som ges ut får då ett lägre röstvärde än den ursprungliga A-serien och betecknas med B, C eller D etc.

Marknadsintroduktion, privatisering och uppköp

Marknadsintroduktion (eng. *Initial Public Offering, IPO*) innebär att aktier i ett bolag introduceras på aktiemarknaden, d.v.s. upptas till handel på en reglerad marknad eller en annan handelsplats. Allmänheten erbjuds då att teckna (köpa) aktier i bolaget. Oftast rör det sig om ett befintligt bolag, som inte tidigare handlats på en reglerad marknad eller annan handelsplats, där ägarna beslutat att vidga ägarkretsen och underlätta handeln i bolagets aktier.

Om ett statligt ägt bolag introduceras på marknaden kallas detta för privatisering.

Senast uppdaterad 2023-01-27

Uppköp går i regel till så att någon eller några investerare erbjuder aktieägarna i ett bolag att sälja sina aktier på vissa villkor. Om uppköparen får in 90 % eller mer av antalet aktier i det uppköpta bolaget, kan uppköparen begära tvångsinlösen av kvarstående aktier från de ägare som ej accepterat uppköpserbjudandet. Vid tvångsinlösen efter ett uppköpserbjudande ska lösenbeloppet motsvara det erbjudna vederlaget i uppköpserbjudandet, om inte särskilda skäl motiverar något annat.

Emissioner

Om ett aktiebolag vill utvidga sin verksamhet krävs ofta ytterligare aktiekapital. Detta skaffar bolaget genom att ge ut nya aktier genom en *nyemission*. Oftast får de gamla ägarna teckningsrätter som ger företräde att teckna aktier i en nyemission. Antalet aktier som får tecknas sätts normalt i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Tecknaren måste betala ett visst pris (emissionskurs), oftast lägre än marknadskursen, för de nyemitterade aktierna. Direkt efter det att teckningsrätterna – som normalt har ett visst marknadsvärde – avskilts från aktierna, sjunker vanligen kursen på aktierna. Samtidigt ökar antalet aktier för de aktieägare som tecknat. De aktieägare som inte tecknar kan, under teckningstiden, som oftast pågår några veckor, sälja sina teckningsrätter på den marknadsplats där aktierna handlas. Efter teckningstiden förfaller teckningsrätterna och blir därmed obrukbara och värdelösa.

Aktiebolag kan även genomföra en s.k. *riktad nyemission*, vilket genomförs som en nyemission men enbart riktad till en viss krets investerare. Aktiebolag kan även genom s.k. *apportemission* ge ut nya aktier för att förvärva andra bolag, affärsrörelser eller tillgångar i annan form än pengar. Såväl vid riktad nyemission som vid apportemission sker utspädning av befintliga aktieägares andel av antalet röster och aktiekapital i bolaget, men antalet innehavda aktier och marknadsvärdet på det investerade kapitalet påverkas normalt inte.

Om tillgångarna eller de reserverade medlen i ett aktiebolag har ökat mycket i värde, kan bolaget föra över en del av värdet till sitt aktiekapital genom en s.k. *fondemission*. Vid fondemission tas det hänsyn till antalet aktier som varje aktieägare redan har. Antalet nya aktier som tillkommer genom fondemissionen sätts i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Genom fondemissionen får aktieägaren fler aktier, men ägarens andel av bolagets ökade aktiekapital förblir oförändrad. Kursen på aktierna sänks vid en fondemission, men genom ökningen av antalet aktier bibehåller aktieägaren ett oförändrat marknadsvärde på sitt investerade kapital. Ett annat sätt att genomföra fondemission är att bolaget skriver upp kvotvärdet på aktierna. Aktieägaren har efter uppskrivning ett oförändrat antal aktier och marknadsvärde på sitt investerade kapital.

Kvotvärde, split och sammanläggning av aktier

En akties kvotvärde är den andel som varje aktie representerar av bolagets aktiekapital. En akties kvotvärde erhålls genom att dividera aktiekapitalet med det totala antalet aktier. Ibland vill bolagen ändra kvotvärdet, t.ex. därför att kursen har stigit kraftigt. Genom att dela upp varje aktie på två eller flera aktier genom en s.k. *split*, minskas kvotvärdet och samtidigt sänks kursen på aktierna. Aktieägaren har dock kvar sitt kapital oförändrat efter en split, men detta är fördelat på fler aktier som har ett lägre kvotvärde och en lägre kurs per aktie.

Omvänt kan en sammanläggning av aktier, s.k. *omvänd split*, göras om kursen sjunkit kraftigt. Då slås två eller flera aktier samman till en aktie. Aktieägaren har dock efter en sammanläggning av aktier samma kapital kvar, men detta är fördelat på färre aktier som har ett högre kvotvärde och en högre kurs per aktie.

Special Purpose Acquisition Companies (SPAC)

Special Purpose Acquisition Companies (SPAC-bolag) är skalbolag som noteras på en handelsplats med intentionen att i framtiden förvärva en inkomstdrivande affärsverksamhet, t.ex. ett annat bolag. Bakom SPAC-bolagen står ofta personer med gedigen erfarenhet och kunskap om den ekonomiska sektorn. Det är expertisen hos denna bolagsledning som ska locka till sig investerare att investera kapital i SPAC-bolaget för att möjliggöra för bolagsledningen att i framtiden genomföra bolagsförvärv som kan generera inkomster. Den som investerar kapital i ett tomt SPAC-bolag gör det således utan vetskap om vad det är för typ av verksamhet som SPAC-bolaget kommer att bedriva i framtiden.

Ett SPAC-bolags livscykel delas vanligtvis upp i tre faser:

1. Det första steget är en marknadsintroduktion där investerare erbjuds möjlighet att teckna aktier i det tomma SPAC-bolaget som ska noteras.
2. Det andra steget är när det noterade SPAC-bolaget söker efter ett målbolag att förvärva.
3. Det tredje och sista steget är förvärvet av målbolaget som vanligtvis genomförs genom en fusion.

SPAC-bolagets olika faser är förknippade med olika nivåer av risk. Generellt sett är de två första faserna förknippade med högst risk. Detta är för att investeringen i detta skede enbart är spekulativ – investeraren vet inte med säkerhet vilken verksamhet som kommer bedrivas av bolaget och kan inte heller göra några konkreta analyser av vad bolagets framtida inkomster och kostnader kan komma att uppgå till. Därutöver är investeraren exponerad mot förvärvsrelaterade risker eftersom denne inte vet när det tilltänkta bolagsförvärvet kommer att ske (eller ens om det över huvud taget kommer att ske). SPAC-bolagen har ibland som mål att ett bolagsförvärv ska ske inom exempelvis 36 månader från marknadsintroduktionen, men SPAC-bolaget kan inte lämna några garantier därom. Det finns således en risk att det tomma SPAC-bolaget tvingas träda i likvidation och avnoteras från handelsplatsen utan att ett bolagsförvärv ens lyckas genomföras.

Om SPAC-bolaget hittar ett lämpligt målbolag och lyckas förvärva det övergår dock SPAC-bolagets riskprofil till den hos ett vanligt noterat aktiebolag.

2.3 Depåbevis

Svenskt depåbevis är ett bevis om rätt till utländska aktier, som utgivaren av beviset förvarar/innehar för innehavarens räkning. Depåbevis handlas precis som aktier på en reglerad marknad eller handelsplats och prisutvecklingen följer normalt prisutvecklingen på den utländska marknadsplats där aktien handlas. Utöver de generella risker som finns vid handel med aktier eller andra typer av andelsrätter bör eventuell valutakursrisk beaktas.

3 Handel med finansiella instrument

Handel med finansiella instrument sker i huvudsak i organiserad form vid en handelsplats. Handeln sker genom de värdepappersföretag som deltar i handeln vid handelsplatsen. Som kund måste du normalt kontakta ett sådant värdepappersföretag för att köpa eller sälja finansiella instrument. För mer information om var SAVR utför dina order, se aktuell policy för bästa orderutförande.

Handeln på reglerade marknader, handelsplattformar och andra platser utgör en andrahandsmarknad för finansiella instrument som ett bolag redan gett ut (emitterat). Om

Senast uppdaterad 2023-01-27

andrahandsmarknaden fungerar väl, d.v.s. det är lätt att hitta köpare och säljare och det noteras anbudscurser från köpare och säljare samt avslutskurser (betalkurser) från gjorda affärsavslut fortlöpande, har även bolagen en fördel genom att det blir lättare att vid behov emittera nya instrument och därigenom få in mer kapital till bolagets verksamhet. Förstahandsmarknaden, eller primärmarknaden, kallas den marknad där köp/teckning av nyemitterade instrument sker.

3.1 Handelsplatser och andra utförandeplatser

Med handelsplatser avses reglerade marknader och de två formerna av handelsplattformar: MTF-plattform och OTF-plattform. Därtill kan kundens handel utföras via ett värdepappersföretag som agerar som systematisk internhandlare (SI), marknadsgarant eller annan person som tillhandahåller likviditet.

På en reglerad marknad handlas olika typer av finansiella instrument. För finansiella instrument som har getts ut av aktiebolag är det endast instrument som har getts ut av publika aktiebolag som kan noteras och handlas på en reglerad marknad. Det ställs stora krav på sådana bolag, bl.a. avseende bolagets storlek, verksamhetshistoria, ägarspridning och offentlig redovisning av bolagets ekonomi och verksamhet.

I Sverige finns i dagsläget två reglerade marknader: NASDAQ Stockholm AB (Stockholmsbörsen) och Nordic Growth Market NGM AB (NGM).

En MTF-plattform (MTF) kan beskrivas som ett handelssystem som organiseras och tillhandahålls av en börs eller ett värdepappersföretag. Det ställs typiskt sett lägre krav, i form av t.ex. informationsgivning och verksamhetshistoria, på de finansiella instrument som handlas på en handelsplattform jämfört med finansiella instrument som handlas på en reglerad marknad.

I Sverige finns i dagsläget tre MTF:er: Spotlight, First North och Nordic MTF.

En OTF-plattform (OTF) är på många sätt lik en MTF-plattform. Men på en OTF-plattform får bara finansiella instrument som inte är aktier eller aktierelaterade värdepapper handlas, såsom obligationer och derivatinstrument. Vidare får OTF-plattformen ha friare regler för handeln inklusive ordermatchningen än vad reglerade marknader och MTF-plattformar får ha.

En systematisk internhandlare (SI) är ett värdepappersföretag som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform. En systematisk internhandlare är skyldig att offentliggöra marknadsmässiga anbud, d.v.s. köp- och säljpriser, för likvida finansiella instrument som handlas på en handelsplats och som den systematiska internhandlaren bedriver systematisk internhandel för.

Handel mot ett instituts eget lager eller mot andra kunder kan även äga rum genom ett värdepappersföretag utan att det är fråga om systematisk internhandel. Institutet i fråga utgör i sådant fall marknadsgarant eller annan tillhandahållare av likviditet.

När det gäller aktier delar vanligen handelsplatser in aktierna i olika listor, vilka publiceras t.ex. på handelsplatsens hemsida, i dagstidningar och andra medier. Avgörande för på vilken lista ett bolags aktier handlas kan vara bolagets börsvärde, t.ex. Stockholmsbörsens Large-, Mid- och Small cap. De mest omsatta aktierna kan också finnas på en särskild lista. Vissa värdepappersföretag publicerar även egna listor över finansiella instrument som handlas via institutet, kurser till vilka instrumenten handlas etc. Aktier på listor med höga krav och hög omsättning

anses normalt kunna innebära en lägre risk än aktier på andra listor.

Information om kurser m.m. avseende aktier såväl som andra typer av finansiella instrument, exempelvis fondandelar, optioner och obligationer, publiceras också regelbundet via t.ex. handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra medier.

4 Belåning

Det går att belåna finansiella instrument. För att göra det krävs dock en godkänd kreditbedömning och ett kreditavtal. Detta innebär att låntagaren lånar pengar med de finansiella instrumenten som säkerhet (pant). Med de lånade pengarna kan låntagaren investera mer pengar i finansiella instrument än vad denne hade haft möjlighet till utan lånet.

Om du investerar lånade pengar i finansiella instrument innebär detta, utöver möjligheten till högre avkastning, även att du utsätter sig för högre risk. Denna utökade risk fungerar på liknande sätt som vid handel av finansiella instrument med inbyggd hävstång (se exempelvis avsnitt 2.10 om hävstångscertifikat).

Om du har finansierat en investering med lånade pengar och investeringen därefter sjunker kraftigt i värde, kan detta få som konsekvens att långgivaren på egen hand säljer de värdepapper som du pantsatt som säkerhet för lånet och du kan även behöva skjuta till ytterligare likvida medel för att läka säkerhetsbristen.